

С решение на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд, проведено на 18 септември 2025 г., беше прието, че правомощията на и. ф. главен прокурор се прекратяват по силата на чл. 173, ал. 15 от ЗСВ след изтичане на 21.07.2025 г. на шестмесечния срок от влизане в сила на тази разпоредба. Въз основа на същото решение, на 2.10.2025 г. бяха постановени два отказа за образуване на наказателно производство по чл. 422 от НПК от съдии във Върховния касационен съд – ръководители на Наказателната колегия и на едно от отделенията ѝ.

Последвалата публикация на 3.10.2025 г., на официалната страница на прокуратурата, която не е подписана, но се твърди, че ангажира цялата институция, грубо уронва престижа на съдебната власт, защото изразява незачитане на основополагащи демократични ценности и представлява, за жалост, поредна злоупотреба с институцията в частен интерес като проява на трудноразбираема отчаяна самозащита.

Публичното противопоставяне на съда от страна на прокуратурата, и в частност на олицетворяващия я главен прокурор, не е прецедент за последните трийсет години. През 90-те години на XX век бившият главен прокурор Филчев използваше ресурсите на институцията за компроматна кампания срещу председателя на Върховния касационен съд Румен Янков, която целеше подчиняване на съда на прокуратурата. По време на мандата на главния прокурор Цацаров институционалните акции срещу отделни съдии и съдилища бяха обичайна практика. По инициатива на главния прокурор се образуваха дисциплинарни производства срещу съдии. Имаше случаи на пряка намеса на главния прокурор в процедурата за избор на постоянен преподавател за съдиите в Националния институт на правосъдието, както и инициране на проверки в Наказателното отделение на Софийски градски съд. При главния прокурор Гешев противопоставянето на председателя на Върховния касационен съд и на отделни съдии придоби уродливи форми. Все още съвсем ярък в общественото съзнание е споменът за нелицеприятната злоупотреба на г-н Гешев с прокуратурата в опита си на всяка цена да остане на длъжността главен прокурор.

Последната позиция на прокуратурата, макар да не е подписана от никого, очевидно представлява неумела форма на самозащита на г-н Сарафов, който на свой ред, след г-н Гешев, използва недопустими средства за това, които увреждат далеч не само авторитета на самата институция на прокуратурата и главния прокурор в частност.

Нито съдиите, нито гражданите могат да останат безучастни зрители на поредния срамен епизод за сплашване на съдиите чрез поругаване на Върховния касационен съд. Затова в обществен интерес припомним фундамента, който следва да защитаваме ежедневно:

Република България е правова държава (чл. 4, ал. 1 от Конституцията). Съществен елемент на принципа на правовата държава е задължителната сила на съдебните актове за гражданите, юридическите лица и държавните органи. Публично оповестената декларация на фактически изпълняващия функциите на главен прокурор, че той и прокуратурата няма да се съобразяват с решение на съда, е най-груба форма на незачитане на върховенството на правото, с което драстично се отрича установеният конституционен ред.

В правовата държава несъгласието със съдебните решения от страна на държавен орган се изразява чрез правни средства – по пътя на обжалването, инициране на законодателен процес, предизвикване и участие в правни дискусии. Използваните в позицията, публикувана на сайта на прокуратурата, изразни средства и квалификация не представляват юридически аргументи и съображения, а реферират към реториката на политическата манипулация.

Подкопаването на независимостта на съда е част от дългогодишната ерозия на правовата държава в България, която ражда уродливи резултати. Това е особено опасно, когато дискредитирането на съда се извършва от държавния орган, чиято конституционна функция е защита на законността и участва като страна в съдебните производства по наказателни дела. Професионален дълг на всеки съдия е да се противопоставя ясно и категорично на опитите за използване на прокуратурата за незаконни цели и за уронване на авторитета и независимостта на съда, за всяване на страх и извънправно вмешателство при осъществяване на правосъдието.

Същевременно необходимо е да се противопоставим и на банализирането на злоупотребата с прокуратурата, която се използва като щит за защита на частни властови амбиции, несъвместими с правовата държава и обществения интерес. Безучастното наблюдение само би засилило разрушителния ефект върху прокуратурата и би способствало за деморализирането на всеки отделен прокурор. Единствената възможност пред г-н Сарафов е подаване на незабавна оставка, в противен случай компетентните държавните органи следва да упражнят своите правомощия по Конституция, за да предизвикат отстраняването на и. ф. главния прокурор и да защитят конституционно установения правен ред.

Гр. София,

Управителен съвет

5.10.2025 г.

на Съюза на съдиите в България